

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра української літератури і компаративістики

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор

з науково-методичної та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ

Напрямок підготовки

- 6.020303 Філологія. Мова і література (англійська)
- 6.020303 Філологія. Мова і література (італійська)
- 6.020303 Філологія. Мова і література (іспанська)
- 6.020303 Філологія. Мова і література (китайська)
- 6.020303 Філологія. Мова і література (німецька)
- 6.020303 Філологія. Мова і література (французька)
- 6.020303 Філологія. Мова і література (японська)

Інститут філології

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № <u>1856/14</u>	
<u>Жильцов</u> (підпис)	<u>Жильцов</u> (прізвище, ім'я)
« <u> </u> »	20 <u>17</u> року

2017 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія літератури» для студентів напрямів підготовки 6.020303 Філологія. Мова і література (англійська), 6.020303 Філологія. Мова і література (італійська), 6.020303 Філологія. Мова і література (іспанська), 6.020303 Філологія. Мова і література (китайська), 6.020303 Філологія. Мова і література (німецька), 6.020303 Філологія. Мова і література (французька), 6.020303 Філологія. Мова і література (японська). – 2017. – 30 с.

Розробник – *Руснак Ірина Євгеніївна*, доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури і компаративістики.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української літератури і компаративістики (протокол № 1 від «30» 08 2017 року).

Завідувач кафедри української літератури і компаративістики
О.О. Бровка (О.О. Бровка)

« » _____ 2017 року

Структура програми типова

Години відповідають робочому навчальному плану

Заступник директора Інституту філології

Л.І. Заяць (Заяць Л.І.)

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни	6
I. Опис предмета навчальної дисципліни	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни	7
III. Програма	7
Змістовий модуль I	7
Змістовий модуль II	11
IV. Навчально-методична карта дисципліни	12
V. Плани семінарських занять	14
VI. Завдання для самостійної роботи	18
VII. Система поточного і підсумкового контролю знань	22
VIII. Методи навчання	23
IX. Методичне забезпечення курсу	24
X. Питання підсумкового контролю	24
XI. Рекомендована література	27
Базова література	27
Додаткова література	27
Інформаційні ресурси	30

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Теорія літератури» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою української літератури і компаративістики на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності «Філологія» відповідно до навчального плану.

Курс «Теорія літератури» займає особливе місце як в історико-літературній, так і в теоретико-літературознавчій підготовці майбутнього філолога, оскільки підводить підсумок вивчення історико-літературних дисциплін. Мова теорії літератури специфічна і складається з понять і термінів; оволодіння нею можна розглядати як природний початок шляху філолога, спеціаліста, який пов'язав своє життя з книгою. Теоретичне літературознавство має самостійне гуманітарне значення. Сфера цього наукового напрямку – широкі узагальнення, які з'ясовують сутність художньої літератури, осмислювану нею людську реальність як ціле. Теорія літератури розглядає зроблене в галузі історії літератури, активізує і направляє конкретні літературознавчі дослідження, дає їм пізнавальну перспективу.

Предметом вивчення теорії літератури є осмислення внутрішніх закономірностей мистецтва слова, особливостей образності, змісту і форми його творів, літературних родів і видів (жанрів), специфіки взаємовідносин автора й героя, а також читача і методології літературознавства.

Міждисциплінарні зв'язки. Теорія літератури – теоретична частина літературознавства, що входить до літературознавства поряд з історією літератури і літературною критикою; вона спирається на ці галузі літературознавства і разом з тим дає їм принципове обґрунтування. З іншого боку, теорія літератури тісно пов'язана з філософією й естетикою. Розробка таких питань, як сутність пізнання дійсності, художнього її освоєння, підстави естетичної оцінки, соціальна функція літератури як однієї з форм ідеології і т.п., ставлять теорію літератури в найближчу залежність від названих дисциплін.

Мета курсу – дати студентам основи фахової теоретико-літературознавчої підготовки.

Основні завдання теорії літератури як навчального курсу:

- ❖ узагальнити, систематизувати, поглибити теоретичні й системні знання, набуті студентами у процесі вивчення основних літературознавчих дисциплін;
- ❖ узагальнити відомості про історію розвитку вітчизняної та зарубіжної літературно-естетичної думки;
- ❖ охарактеризувати різні точки зору науковців на дискусійні питання теорії літератури;
- ❖ виробляти вміння і навички системно-цілісного розуміння й аналізу художніх творів;
- ❖ формувати наукове літературознавче мислення студентів;
- ❖ активізувати осмислення літератури з урахуванням тенденцій її розвитку;

❖ ознайомити з вершинними досягненнями сучасної науки про літературу.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування таких **компетенцій студентів**:

❖ володіння культурою мислення; здатністю до сприйняття, аналізу, узагальнення інформації, постановки мети і вибору шляхів її досягнення;

❖ прагнення до саморозвитку, підвищення кваліфікації та майстерності;

❖ усвідомлення соціальної значущості своєї професії, висока мотивація до професійної діяльності;

❖ вміння використовувати основні положення і методи соціальних, гуманітарних та економічних наук у професійній діяльності, здатність аналізувати соціально значущі проблеми і процеси;

❖ здатність працювати з інформацією в глобальних мережах;

❖ здатність демонструвати знання основних положень і концепцій в галузі теорії й історії літератури, інтерпретації тексту, уявлення про історію, сучасний стан і розвиток теоретичного літературознавства;

❖ володіння базовими навичками збору й аналізу літературних фактів з використанням традиційних методів і сучасних інформаційних технологій;

❖ здатність проводити під науковим керівництвом локальні дослідження на основі існуючих методик з формулюванням аргументованих висновків;

❖ володіння навичками підготовки наукових оглядів, анотацій, складання рефератів і бібліографій, прийомами бібліографічного опису; знання основних бібліографічних джерел і пошукових систем;

❖ володіння навичками участі в наукових дискусіях, виступах з повідомленнями і доповідями, усного, письмового і віртуального (розміщення в інформаційних мережах) подання матеріалів власних досліджень;

❖ готовність до поширення і популяризації літературознавчих знань;

❖ володіння навичками участі в розробці та реалізації проектів в освітніх і культурно-просвітницьких установах, соціально-педагогічній, гуманітарно-організаційній, книговидавничій, мас-медійній і комунікативній сферах.

У результаті засвоєння дисципліни **студент повинен**:

знати основні закони функціонування літературних систем, особливості сучасного літературного процесу, структуру художнього твору;

вміти аналізувати художні тексти, оцінювати літературний твір як частину літературного процесу;

володіти навичками і прийомами створення наукового, мистецького, критичного або публіцистичного тексту, навичками роботи з комп'ютером як засобом управління інформацією.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 108 годин (3 кредити), з них лекцій – 16 год., семінарів – 12 год., самостійна робота – 40 год., 4 год. – модульний контроль, 36 год. – семестровий контроль.

Вивчення студентами «Теорії літератури» завершується екзаменом з дисципліни.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	Напря́м, спеціально́сть, осві́тній ріве́нь	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>3 кредити</i></p> <p>Змістові модулі: <i>2 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>108 години</i></p> <p>Тижневих годин: <i>1 год.</i></p>	<p>Галузь: 0203 Гуманітарні науки</p> <p>Напрями підготовки</p> <p>6.020303 Філологія. Мова і література (англійська)</p> <p>6.020303 Філологія. Мова і література (італійська)</p> <p>6.020303 Філологія. Мова і література (іспанська)</p> <p>6.020303 Філологія. Мова і література (китайська)</p> <p>6.020303 Філологія. Мова і література (німецька)</p> <p>6.020303 Філологія. Мова і література (французька)</p> <p>6.020303 Філологія. Мова і література (японська)</p> <p>Освітній рівень: перший (бакалавр)</p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 4</p> <p>Семестр: 7</p> <p>Аудиторні заняття <i>28 годин</i>, з них: лекції (теоретична підготовка): <i>16 годин</i>, семінари: <i>12 годин</i>, модульні контрольні роботи: <i>4 години</i></p> <p>Самостійна робота: <i>40 годин</i></p> <p>Семестровий контроль – <i>36 годин</i></p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							Семестровий контроль
		Разом	Аудиторні	Лекцій	КМР	Семинарсь-	Самостійна робота	Підсумков.	
Змістовий модуль I ІСТОРИОГРАФІЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА. ЛІТЕРАТУРА ЯК ВИД МИСТЕЦТВА									
1.	Вступ. Короткий огляд розвитку літературознавчої думки	13	4	2		2	5		
2.	Сутність мистецтва	9	2	2			5		
3.	Література як вид мистецтва	13	4	2		2	5		
4.	Функціонування літератури	13	4	2		2	5		
5.	Літературні ієрархії й репутації	9	2	2			5		
Модульна контрольна робота		2						2	
Разом		43	16	10		6	25	2	
Змістовий модуль II ПОЕТИКА. ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС									
6.	Літературний твір	17	6	2		4	5		
7.	Літературні роди й жанри	9	2	2			5		
8.	Закономірності розвитку літератури	13	4	2		2	5		
Модульна контрольна робота		2						2	
Семестровий контроль		36							36
Разом		65	12	6		6	15	2	36
Разом за два модулі		108	28	16		12	40	4	36

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I ІСТОРИОГРАФІЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА. ЛІТЕРАТУРА ЯК ВИД МИСТЕЦТВА

Лекція 1. Вступ. Короткий огляд розвитку літературознавчої думки (2 год.)

План

1. Теорія літератури як наука і навчальна дисципліна (предмет, завдання, структура).
2. Специфіка і місце теорії літератури в системі гуманітарних дисциплін.
3. Взаємозв'язки літературознавчих дисциплін (самостійно).

4. Розвиток теоретичної літературної думки в ХІХ-ХХ ст. (огляд).

Література

Домбровський В. Українська стилістика і ритміка. Українська поетика / В. Домбровський. – Дрогобич: Відродження, 2002. – С. 3-12; 426-436.

Зборовська Н. Психологія і літературознавство / Н. Зборовська. – К.: Академвидав, 2003. – 392 с.

Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури: Підручник / О. Галич та ін. – К.: Либідь, 2001. – С. 3-16.

Козлов А., Щербак С., Козлов Р. Азбука літературознавства / А. Козлов та ін. – К., 1995. – 122 с.

Література. Теорія. Методологія /: Пер. з польськ. / Упоряд. І наук. ред. Д. Уліцької. – К.: ВД «КМАкадемія», 2006. – 543 с.

Сивокінь Г. У вимірах сприймання: Теоретичні проблеми художньої літератури, її історії та функції / Г. Сивокінь. – К.: Фенікс, 2006. – С. 9-33.

Лекція 2. Сутність мистецтва(2 год.)

План. Естетичне як філософська категорія. Мистецтво як створення естетичних цінностей.

2. Мистецтво як пізнавальна діяльність.

3. Тематика мистецтва.

4. Автор і його присутність у творі.

5. Типи авторської емоційності.

6. Призначення мистецтва.

Література

Бахтин М. Естетика словесного творчства. – М., 1979.

Белецкий А. В мастерской художника слова. – М., 1989.

Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури: Підручник / О. Галич та ін. – К.: Либідь, 2001. – С. 83-95.

Гейзінга Й. Homo Ludens / Й. Гейзінга. – К.: Основи, 1994. – 250 с.

Мукаржовский Я. Исследования по эстетике и теории искусств. – М., 1994. – 606 с.

Фуко М. Що таке автор? // Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М. Зубрицької. – Львів, 1998. – С. 442-456.

Татаркевич В. Історія шести понять (про прекрасне). – К.: Юніверс, 2001. – С. 108-204.

Лекція 3. Література як вид мистецтва(2 год.)

План

1. Види мистецтва. Зображальні й експресивні мистецтва.

2. Художній образ. Образ і знак.

3. Художній домисел. Умовність і життєподібність.

4. Нематеріальність (неречовинність) образів у літературі. Словесна пластика.

5. Література як мистецтво слова. Мова як предмет зображення.
6. Література й синтетичні мистецтва.
7. Місце художньої словесності серед мистецтв. Література і засоби масової комунікації.

Література

Бахтин М. Естетика словесного творчествa. – М., 1979. – 424 с.

Літературознавча енциклопедія / Автор-упорядник Ю. Ковалів. – К., 2007. – Т. 1. – С. 564-565 (література); Т. 2. – С. 139-140 (образ).

Лотман Ю. Внутрі мислящих миров: Человек – текст – семиосфера – история / Ю. Лотман. – М., 1996. – 464 с.

Потебня О. Естетика і поетика слова / О. Потебня: Збірник. – К.: Наукова думка, 1985. – 295 с.

Лотман Ю. Текст у тексті // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / Ю. Лотман / За ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 1996. – С. 430-441.

Ткаченко А. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства / А. Ткаченко: Підручник для гуманітаріїв. – К., 1998. – 448с.

Тодоров Ц. Поняття літератури / Ц. Тодоров. – К.: ВД «КМАкадемія», 2006. – 162 с.

Лекція 4. Функціонування літератури (2 год.)

План

1. Герменевтика тексту.
2. Інтерпретація тексту. Розуміння. Сенс.
3. Діалогічність як поняття герменевтики.
4. Нетрадиційна герменевтика.
5. Присутність читача у творі.
6. Історико-функціональне вивчення літератури.

Література

Врубель Л. Герменевтика // Література. Теорія. Методологія / Л. Врубель: Пер. з польськ. С. Яковенка. – К.: ВД «КМАкадемія», 2006. – С. 56-113.

Гайденко П. Прорыв к трансцендентному. Новая онтология ХХ века / П. Гайденко. – М.: Республика, 1997. – 495 с.

Гегель Г.В.Ф. Эстетика: В 4 т. / Г.В.Ф. Гегель. – Т. 3. – М.: Искусство, 1973. – 328 с.

Гадамер Г.Г. Герменевтика і поетика / Г.Г. Гадамер. – К.: Юніверс, 2001. – 288 с.

Жолковский А., Щеглов А. Работы по поэтике выразительности / А. Жолковский, А. Щеглов. – М.: Изд. группа «Прогресс», 1996. – 344 с.

Зубрицька М. Ното Legens: читання як соціокультурний феномен / М. Зубрицька. – Львів: Літопис, 2004. – 352 с.

Квіт С. Основи герменевтики / С. Квіт. – ВД «КМАкадемія», 1999. – 124 с.

Ковалів Ю. Літературна герменевтика / Ю. Ковалів: монографія. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2008. – 240 с.

Лосев А. Знак. Символ. Миф / А. Лосев. – М.: Изд-во МГУ, 1982. – 480 с.

Потебня О. Естетика і поетика слова / О. Потебня: Збірник. К.: Наукова думка, 1985. – 295 с.

Рикер П. Конфлікт інтерпретацій: Очерки о герменевтике / П. Рикер. – М.: «КАНОН-пресс-Ц»; «Кучково поле», 2002. – 624 с.

Славінський Я. Аналіз, інтерпретація та оцінювання літературного твору // Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХІХ – початку ХХІ ст. / Я. Славінський – К.: ВД «КМАкадемія», 2008. – С. 87-109.

Лекція 5. Літературні ієрархії й репутації (2 год.)

План

1. Читацьке середовище і його смаки.
2. Літературні ієрархії. Висока література. Класика як «літературний верх».
3. Масова література – «літературний низ».
4. Белетристика як серединна сфера літературної творчості.
5. Коливання літературних репутацій. Невідомі, забуті автори і твори.
6. Елітарна й антиелітарна концепції мистецтва і літератури.

Література

Домбровська М. Дефініція «масової літератури» / М. Домбровська // Слово і час. – 2005. – № 11. – С. 54-65.

Зборовська Н. Масова культура як українська проблема / Н. Зборовська // Слово і час. – 2007. – № 6. – С. 3-8.

Дімаров А., Кухарчук Р. Про читабельність літератури і не тільки / А. Дімаров, Р. Кухарчук // Кур'єр Кривбасу. – 2000. – № 125-126. – С. 3-9.

Біла А. Канон та альтернатива: досвід літератури ХХ століття / А. Біла // Історії літератури: Збірник статей / Упоряд. О. Галета, Є. Гулевич, З. Рибчинська. – К.: Смолоскип; Львів: Літопис, 2010. – 184 с.

Кокотюха А. Скільки заробляють письменники? / А. Кокотюха // Друг читача. – 2008. – 14 лютого [електронний ресурс].

Кокотюха А. Чому «елітні» українські письменники ненавидять масову літературу? / А. Кокотюха // Друг читача. – 2005. – 3 квітня [електронний ресурс].

Лотман Ю. Избранные статьи: В 3-х т. / Ю. Лотман. – Т. 3.: Статьи по истории русской литературы. Теория и семиотика других искусств. Механизмы культуры. Мелкие заметки. – Таллин: Александра, 1992. – 468 с. (Разд. Массовая литература как историко-культурная проблема).

Масова література: від давнини до сучасності // Актуальні проблеми слов'янської філології: Міжвуз. зб. наук. ст. / Відп. ред. В. Зарва. – К.-Ніжин: Видавництво «Аспект – Поліграф», 2007. – Вип. ХІІІ: Лінгвістика і літературознавство. – 317 с.

Ортега-і-Гасет Х. Вибрані твори / Х. Ортега-і-Гасет. – К.: Основи, 1994. – 424 с. (Розділи «Бунт мас»; «Дегуманізація мистецтва»).

Таранова А. Велике «нечитоме» і академічний канон: проникнення масової літератури до парадигми літературознавства / А. Таранова // Слово і час. – 2008. – № 11. – С. 50–56.

Царук І. Найгірше те, що почала стиратися різниця між масовою й елітарною літературою / І. Царук // День. – 2004. – 4 березня [електронний ресурс].

Черняк М. Феномен массовой литературы XX в.: Монография / М. Черняк . – СПб.: Из-во РГПУим. А. Герцена, 2005. – 429 с.

Эко У. «Низколобая высоколобость, высоколобная низколобость» / У. Эко. – М., 1987.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II ПОЕТИКА. ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС

Лекція 6. Літературний твір (2 год.)

План

1. Основні поняття й терміни теоретичної поетики.
2. Світ літературного твору.
3. Художня мова (стилістика).
4. Текст.
5. Неавторська мова. Література в літературі.
6. Композиція.
7. Принципи розгляду літературного твору.

Література

Бахтин М. Формы времени и хронотопа в романе: Очерки по исторической поэтике / М. Бахтин // Литературно-критические статьи: Издание 2-е. М.: Искусство, 1986. – С. 121-290.

Клочек Г. У світлі вічних критеріїв. Про систему критеріїв оцінки літературного твору / Г. Клочек. – К.: Дніпро, 1989. – 221 с.

Кухар-Онишко О. Індивідуальний стиль письменника: генезис, структура, типологія / О. Кухар-Онишко. – 2-евид., перероб. І доп. – К.: Вища школа, 1985. – 173 с.

Лосев А. Форма. Стиль. Выражение / А. Лосев / Сост. А. Тахо-Годи, И. Маханькова. – М.: Мысль, 1995. – 944 с.

Лотман Ю. Анализ поэтического текста / Ю. Лотман. – СПб.: Искусство, 1996. – 846 с.

Маркевич Г. Основные проблемы науки о литературе / Г. Маркевич / Пер. спол. – М.: Прогресс, 1980. – 372 с.

Потебня О. Эстетика і поетика слова: Збірник / О. Потебня. – К.: Наукова думка, 1985. – 295 с.

Чернец Л. Мир произведения / Л. Чернец // Введение в литературоведение. Литературное произведение: Основные понятия и термины . – М.: Высшая школа, 1999. – С. 191-202.

Лекція 7. Літературні роди й жанри (2 год.)

План

1. Роди літератури: поділ літератури на роди, походження літературних родів, епос, драма, лірика, міжродові й позародові форми.

2. Жанри: поняття про *жанр*, поняття *змістовна форма*, жанрова сутність роману, жанрові структури й канони, жанрові системи, канонізація жанрів, жанрові конфронтації й традиції, літературні жанри й позахудожня реальність.

Література

Бернадська Н. Український роман: теоретичні проблеми і жанрова еволюція / Н. Бернадська. – К.: Академвидав, 2004. – 368 с.

Веселовский А. Историческая поэтика / А. Веселовский: Изд.2. – М.: УРСС, 2004. – 648 с.

Эсалнек А. Внутрижанровая типология и пути ее изучения / А. Эсалнек. – М.: Изд-во МГУ, 1985. – 183 с.

Проблема жанра в литературе Средневековья: Сб. научн. тр. / Отв. ред. А. Михайлов. – М.: Наследие, 1994.

Чернец Л. Литературные жанры: проблемы типологии и поэтики / Л. Чернец. – М.: Изд-во МГУ, 1982. – 191 с.

Лекція 8. Закономірності розвитку літератури (2 год.)

План.

1. Генезис літературної творчості: значення терміну; значення культурної традиції для літератури.

2. Літературний процес: динаміка й стабільність світової літератури; стадіальність літературного розвитку; художні системи XIX-XXc т.; регіональна й національна специфіка літератури; міжнародні літературні зв'язки.

Література

Аверинцев С., Андреев М., Гаспаров М., Гринцер П., Михайлов А. Категории поэтики в смене литературных эпох / С. Аверинцев // Историческая поэтика. Литературные эпохи и типы художественного сознания: Сб. статей. – М.: Наследие, 1994. С. 3-38.

Затонский Д. Какой не должна быть история литературы / Д. Затонский // Вопросы литературы. – 1998. – Январь – февраль. – С. 6-29.

Наєнко М. Романтичний епос / М. Наєнко. – К.: Наукова думка, 1988. – 312 с.

Наливайко Д. Искусство: направления, течения, стили / Д. Наливайко. – К.: Мистецтво, 1985. – 365 с.

Пахаренко В. Літературний процес / В. Пахаренко // Пахаренко В. Українська поетика. – Черкаси, 2002. – С. 127-227.

Чижевський Д. Культурно-історичні епохи / Д. Чижевський // Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики XX ст. – Т. 3. – К.: Рось, 1994. – С. 609-620.

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

Разом: 108 год., з них лекційних – 16 год., семінарські заняття – 12 год.,
модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 40 год.

Тиж-день	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Модулі	Змістовий модуль I					Змістовий модуль II		
Назва модуля	ІСТОРИОГРАФІЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА. ЛІТЕРАТУРА ЯК ВИД МИСТЕЦТВА					ПОЕТИКА. ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС		
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8
Дати								
Теми лекцій	Вступ. Короткий огляд розвитку літературознавчої думки (1 б.)	Сутність мистецтва (1 б.)	Література як вид мистецтва (1 б.)	Функціонування літератури (1 б.)	Літературні ієрархії й репутації (1 б.)	Літературний твір (1 б.)	Літературні роди й жанри (1 б.)	Закономірності розвитку літератури (1 б.)
Теми семінарських занять	Історія розвитку теоретико-літературної думки. Основні концепти «Поетики» Аристотеля (11 б.)		Зв'язок літератури з іншими видами мистецтва (11 б.)	Літературна герменевтика (11 б.)		Художній твір як цілісність (11 б.) Інтерпретація художнього твору. (11 б.)		Новітні напрями і течії в літературознавстві (11 б.)
Самостійна робота	Табл. (5 б.)	Табл. (5 б.)	Табл. (5 б.)	Табл. (5 б.)	Табл. (5 б.)	Табл. (5 б.)	Табл. (5 б.)	Табл. (5 б.)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)					Модульна контрольна робота 2 (25 балів)		
Підсумковий контроль	Екзамен (20 балів)							

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Заняття 1 (2 год.)

Тема. Історія розвитку теоретико-літературної думки. Основні концепти «Поетики» Аристотеля.

Теоретичні питання

1. Літературознавство періоду античності.
2. Розробка Аристотелем питання про роди літератури в трактаті «Поетика» («Про мистецтво поетичне»). Характеристика *епосу, драми, лірики*.
3. Аристотель про мистецтво як наслідування дійсності. Порівняйте цей погляд із сьогоднішніми концепціями.
4. Проблема *трагічного очищення* в Аристотеля.
5. Вплив «Поетики» Аристотеля на світову естетику.

Практичні завдання

1. Поясніть вічність концепції Аристотеля про поділ літератури на роди.
2. Реалізм – давній погляд чи нове віяння? (*письмово*).
3. Обґрунтуйте поетику і смисл катарсису в одному з названих творів (*письмово*):

- новела «Людина покірна» Леоніда Мосендза;
- роману «Марія» Уласа Самчука;
- «Казки про калинову сопілку» Оксани Забужко;
- роману «Чорний ворон» Володимира Шкляра.

Література

Аристотель. Поетика / Аристотель. – К.: Мистецтво, 1967. – 82 с.

Віхи з історії античної естетики: Збірник. Серія: Пам'ятки естетичної думки. – К.: Мистецтво, 1988. – 286 с.

Воронина Л. Основные эстетические категории Аристотеля / Л. Воронина. – М.: Высшая школа, 1975. – 126 с.

Лосев А. История античной эстетики. Аристотель и поздняя классика / А. Лосев. – М.: АСТ; Харьков: Фолио, 2000. – 880 с.

Татаркевич В. История шести понятий / Перекл. з пол. / В. Татаркевич. – К.: Юніверс, 2001. – 368 с.

Заняття 2 (2 год.)

Тема. Зв'язок літератури з іншими видами мистецтва.

Теоретичні питання

1. Інтермедіальність в літературі.
2. Література і живопис. «Картинність» літературних образів.
3. Колористика в літературі.
4. Взаємозв'язки літератури і музики. Музичні елементи у виражально-зображувальних засобах художньої літератури.
5. Література і кіно: діалог мистецтв.

Практичні завдання

Підготувати **письмове** повідомлення на одну з тем:

«Омузичнення поетичного слова в поезії Миколи Вінграновського»;

«Мистецтво живописання словом в ... (вір – на вибір студента)»;

«Українські письменники-кінематографісти».

Література

Пушак Ю. Література і кіно: (не)залежність мистецтв? // Електронний ресурс. Режим доступу: http://www.inst-ukr.lviv.ua/files/22/Pushak_Paradyhma-6.pdf

Тарасенко В. Кіноверсія як наслідок «прочитання» літературного твору // Електронний ресурс. Режим доступу: [file:///C:/Users/HP/Downloads/Nvmgu_filol_2014_11\(1\)_19%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/HP/Downloads/Nvmgu_filol_2014_11(1)_19%20(1).pdf)

Фарино Е. Семиотические аспекты поэзии о живописи / Е. Фарино // Электронный ресурс. Режим доступу: <http://novguslit.ru/library/>

Фока М. Оперування музичною термінологією як шлях до омузичнення літературного тексту: (На матеріалі поетичної творчості Павла Тичини) / М. Фока // Наукові записки. Проблеми рецептивної поетики: зб. наук. ст. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2009. – Випуск 84. – Серія: Філологічні науки. – С. 164-183.

Заняття 3 (2 год.)

Тема. Літературна герменевтика.

Теоретичні питання

1. Сучасна літературна герменевтика як мистецтво розуміння й інтерпретації художнього тексту.
2. Інтерпретація як реконструкція значеннєвої структури художнього тексту.
3. Часова дистанція між появою тексту та його тлумаченням.
4. Сам-як-Інший: принцип ототожнювання свідомості інтерпретатора з авторською свідомістю та свідомістю тексту.

Практичне завдання

Проаналізуйте запропоноване викладачем оповідання, що не атрибутоване часом, місцем написання й автором. Які труднощі виникають у процесі інтерпретації твору? Чи можливе реконструювання історичного контексту й авторського задуму без уявлень про час і місце написання твору?

Література

Ковалів Ю. Літературна герменевтика / Ю. Ковалів. – К.:ВПЦ «Київський університет», 2008. – 240 с.

Лелеко В. Застосування герменевтичного підходу до вивчення тексту // Електронний ресурс. Режим доступу: <http://moodle.ndu.edu.ua/file.php/1/NaykZap2010N11/mnv/mnv6.pdf>

Саприкіна О. Сучасна літературна герменевтика як мистецтво розуміння й інтерпретації художнього тексту // Електронний ресурс. Режим доступу: file:///C:/Users/HP/Downloads/Npd_2014_3_23.pdf

Яусс Г.-Р. Естетичний досвід і літературна герменевтика (фрагменти) / Ганс-Роберт Яусс // Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 1996. – С. 278–307.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Заняття 4 (2 год.)

Тема. Художній твір як цілісність.

Теоретичні питання

1. Творчий процес.
2. Твір як форма буття літератури.
3. Системний характер твору.
4. Текст і твір.
5. Змістоформа літературного твору.

Практичні завдання

1. Поясніть функціональність літературного прийому «відсутність пунктуаційних знаків» у вірші «Я сів не в той літак» Миколи Вінграновського. Як цей прийом згармонізований з такими поетикальними компонентами твору, як темпоритм, мова, композиція?

2. Проаналізуйте образ головного персонажа обраного вами оповідання (*письмово*).

Література

Іванишин В. Художній твір як цілісність / П. Іванишин // Нариси з теорії літератури: навч. посіб. / [упоряд тексту П. Іванишина]. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – С. 137-147.

Клочек Г. «Художній світ» як категорійне поняття / Г. Клочек // Клочек Г. Енергія художнього слова. Збірник статей. – Кіровоград: РВВ КДПУ, 2007. – С. 73-101.

Костюк В. Поетика фрагменту і художня цілісність твору: Автореф. дис... канд. філол. наук: 10.01.06 / В. Костюк. – К., 2000. – 17 с.

Краснова Л. Текст як художня цілісність / Л. Краснова // Українська мова та література. – 2000. – № 11. – С. 5-6.

Лісовський А. Вчимо сприймати художній твір як мистецтво слова: Цілісність художнього твору і його сприйняття / А. Лісовський // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2003. – № 4. – С. 203-205.

Лісовський А. Художня цілісність твору та його аналіз / А. Лісовський // Українська мова і література в школі: Науково-методичний журнал. – 2003. – № 7. – С. 20-24.

Заняття 5 (2 год.)

Тема. Інтерпретація художнього твору.

Теоретичні питання

1. Наукова інтерпретація творів літератури.
2. Художня інтерпретація літературного твору.
3. Політична інтерпретація літературного твору.
4. Аматорська інтерпретація літературного твору.
5. Аудіальна інтерпретація літературного твору.

Практичні завдання

1. Продемонструйте зразки наукової, політичної й аматорської інтерпретацій оповідань «Омелько оповідає» і «Присяга» Уласа Самчука (*письмово*).
2. Використавши знання, вміння і навички з риторики і виразного читання, запропонуйте власну аудіальну інтерпретацію оповідань «Омелько оповідає» і «Присяга» Уласа Самчука.

Література

Іванишин В. Інтерпретація художнього твору / П. Іванишин // Нариси з теорії літератури: навч. посіб. / [упоряд тексту П. Іванишина]. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – С. 184-195.

Ковбасенко Ю. Мистецтво аналізу та інтерпретації художнього тексту / Ю. Ковбасенко // Тема. – 2002. – С. 2-28

Ратко М., Дуніна В. До проблеми інтерпретації художніх творів / М. Ратко, В. Дуніна // Електронний ресурс [webcache. googleusercontent.com](http://webcache.googleusercontent.com)

Заняття 6 (2 год.)

Тема. Новітні напрями і течії в літературознавстві.

Теоретичні питання

1. Новітні напрями і течії в літературознавстві (загальний огляд постструктуралізму, деконструктивізму, фемінізму і рецептивної естетики).
2. Витоки постколоніальної критики.
3. Постколоніальна інтерпретація.
4. Національно-екзистенціальний аналіз «Орієнталізму» Е. Саїда: імперські типи літературної інтерпретації.

Практичні завдання

1. Національний імператив та його вираження в поезії Євгена Маланюка (*письмово*).

Література

Баррі П. Постколоніальна критика / П. Баррі // Вступ до теорії: літературознавство і культурологія / Пер. з англ. О. Погинайко; наук. ред. Р. Семків. – К.: Смолоскип, 2008. – С. 228-241.

Бгабга Г. Націєрозповідність (передмова до книги «Нація і розповідь») / Г. Бгабга // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. . – 2-е вид., доп. / За ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2002. – С. 738-740.

Дюрінг С. Література – двійник націоналізму? / С. Дюрінг // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. . – 2-е вид., доп. / За ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2002. – С. 744-745.

Іванишин П. Національний спосіб розуміння в поезії Т. Шевченка, Є. Маланюка, Л. Костенко: монографія / П. Іванишин. – Академвидав, 2008. – 392 с.

Іванишин П. Національно-екзистенціальна інтерпретація (основні теоретичні та прагматичні аспекти): монографія / П. Іванишин. – Дрогобич: ВФ «Відродження», 2005. – 308 с.

Мукгерджі А.П. Чий постколоніалізм і чий постмодернізм? / А.П. Мукгерджі // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. . – 2-е вид., доп. / За ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2002. – С. 741-743.

Павлишин М. Постколоніальна критика і теорія / М. Павлишин // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. . – 2-е вид., доп. / За ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2002. – С. 703-708.

Саїд Е. Орієнталізм / Е. Саїд // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. . – 2-е вид., доп. / За ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2002. – С. 719-737.

Слемон С., Тіффін Г. Постколоніальна критика / С. Слемон, Г. Тіффін. // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. . – 2-е вид., доп. / За ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2002. – С. 709-713.

Співак Г.Ч. Чи може підпорядковане промовляти? / Г.Ч. Співак // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. . – 2-е вид., доп. / За ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2002. – С. 714-718.

Федунь О. Постколоніальна критика в українському літературознавстві / О. Федунь // Слово і час. – 2001. – № 10. – С. 10-13.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1 (5 год.)

Трактат «Із секретів поетичної творчості» Івана Франка: погляд із сьогодення

Література

1. Зборовська Н. Психологія і літературознавство: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / Н. Зборовська. – К.: Академвидав, 2003. – 392 с.

2. Клочек Г. Трактат І. Франка «Із секретів поетичної творчості» як предтеча вітчизняної рецептивної поетики / Г. Клочек // Клочек Г. Енергія художнього слова . – Кіровоград, 2007. – С. 123-138.

3. Левчук Л. Психологія: історія, теорія, мистецька практика . Навчальний посібник / Л. Левчук. – К.: Либідь, 2002. – 255 с.

4. Психологія в літературознавстві // Лексикон загального та порівняльного літературознавства . – Чернівці, 2001. – С. 455-457.

5. Франко І. Із секретів поетичної творчості / І. Франко // Франко І. Збір. тв.: У 50-ти т. . – К.: Наукова думка, 1981. – Т. 31. – С. 54-77 (Розділ II. «Психологічні основи»).

Тема 2 (5 год.)

Екокритика

Література

Баррі П. Екокритика / П. Баррі // Вступ до теорії: літературознавство і культурологія / Пер. з англ. О. Погинайко; наук. ред. Р. Семків. – К.: Смолоскип, 2008. – С. 292-319.

Галич В. Митець і екологія / В. Галич // Олесь Гончар – журналіст, публіцист, редактор: еволюція творчої майстерності. – К.: Наук, думка, 2004. – С. 218-235.

Юрченко Л. Екологічна естетика навколишнього середовища / Л. Юрченко // Електронний ресурс: [webcache. googleusercontent.com](http://webcache.googleusercontent.com)

Яковенко М. Екологічна естетика як актуальний напрям сучасної культури / М. Яковенко // Філософські дослідження. Збірник наукових праць Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – Випуск 9. – Луганськ, 2008. – С. 166-174.

Тема 3 (5 год.)

Критерії художності твору.

Література

Вірченко Т., Козлов Р. Атрибут «художній» у семіосфері літературознавчої термінології / Т. Вірченко, Р. Козлов // Наукові записки Харківського національного педагогічного університету ім. Г. Сковороди. Сер.: Літературознавство. – 2011. – Вип. 1(3). – С. 155-162. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzl_2011_1%283%29__21

Іванишин В. Критерії художності твору / В. Іванишин // Іванишин В. Нариси з теорії літератури: навч. посіб. / [упоряд тексту П. Іванишина]. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – С. 94-100.

Іванишин П. Критерії художності: актуалізація базового поняття / П. Іванишин // Електронний ресурс [webcache. googleusercontent.com](http://webcache.googleusercontent.com)

Хайдеггер М. Исток художественного творения / М. Хайдеггер // Зарубежная эстетика и теория литературы XIX-XX вв. Трактаты, статьи, эссе. – М.: Издательство Московского университета, 1987. – С. 305-308.

Тема 4 (5 год.)

Художнє мислення письменника як формотворчий чинник

Література

Брюховецький В. Специфіка і функції літературно-критичної діяльності / В. Брюховецький – К.: Наукова думка, 1986. – 171 с.

Клочек Г. Художнє мислення письменника як формоутворюючий чинник / Г. Клочек // Клочек Г. Енергія художнього слова. – Кіровоград, 2008. – С. 54-73.

Семенець О. Синергетика поетичного слова / О. Семенець – Кіровоград, 2004. – 338 с.

Храпченко М. Творча індивідуальність письменника і розвиток літератури. – К., 1976.

Тема 5 (5 год.)

Характеристика основних літературних напрямів

Література

Літературний процес // Теорія літератури: Підручник / За наук. ред. О. Галича. – К., 2001. – С. 341-458.

Клочек Г. Про деякі закономірності переходу реалізму в модернізм / Г. Клочек // Клочек Г. Енергія художнього слова. – Кіровоград, 2007. – С. 138-145.

Пахаренко В. Українська поетика / В. Пахаренко. – Черкаси, 2002. – Розділ III, літературний процес. – С. 127-277.

Шерех Ю. Троє прощань і про те, що таке історія української літератури / Ю. Шерех // Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст.: У 4-х т. – Т. 3. – К.: Рось, 1994. – С. 538-545.

Чижевський Д. Культурно-історичні епохи / Д. Чижевський // Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст.: У 4-х т. – Т. 3. – К.: Рось, 1994. – С. 609-620.

Тема 6 (5 год.)

Літературні прийоми і тропи

Література

Білоус П. Теорія літератури: навч. посіб. / П. Білоус. – К.: ВЦ «Академія», 2013. – 328 с.

Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури: Підручник / О. Галич та ін. / За наук. ред. О. Галича. – 3-тє вид., стереотип. – К.: Либідь, 2006. – 488с.

Літературознавча енциклопедія: У 2-х т. / За ред. Ю. Коваліва. – Т. 1. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 608 с.; Т. 2. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 624 с.

Нариси з поетики: Теоретико-методологічні та історико-літературні виміри (маловідомі праці з українського літературознавства Михайла Роздольського, Святослава Гординського, Володимира Державина) / Упоряд., літ. ред. С. Хороб; Передмови С. Хороб, С. Луцак. – Івано-Франківськ: б.в., 2008. – 186 с.

Пахаренко В. Основи теорії літератури. Навчально-методичний посібник / В. Пахаренко. – К.: Генеза, 2009. – 296 с.

Тема 7 (5 год.)

Поетичні фігури і поетичний синтаксис

Література

Білоус П. Теорія літератури: навч. посіб. / П. Білоус. – К.: ВЦ «Академія», 2013. – 328 с.

Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури: Підручник / О. Галич та ін. / За наук. ред. О. Галича. – 3-тє вид., стереотип. – К.: Либідь, 2006. – 488с.

Літературознавча енциклопедія: У 2-х т. / За ред. Ю. Коваліва. – Т. 1. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 608 с.; Т. 2. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 624 с.

Нариси з поетики: Теоретико-методологічні та історико-літературні виміри (маловідомі праці з українського літературознавства Михайла Роздольського

го, Святослава Гординського, Володимира Державина) / Упоряд., літ. ред. С. Хороб; Передмови С. Хороб, С. Луцак. – Івано-Франківськ: б.в., 2008. – 186 с.

Пахаренко В. Основи теорії літератури. Навчально-методичний посібник / В. Пахаренко. – К.: Генеза, 2009. – 296 с.

Слухай Н. Поетичний синтаксис Шевченка // Дивослово: Укр. мова й літ. в навч. закладах. – 2013. – № 10. – С. 46–51.

Тема 8 (5 год.)

Стиль художньої літератури

Література

Білоус П. Теорія літератури: навч. посіб. / П. Білоус. – К.: ВЦ «Академія», 2013. – 328 с.

Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури: Підручник / О. Галич та ін. / За наук. ред. О. Галича. – 3-тє вид., стереотип. – К.: Либідь, 2006. – 488с.

Літературознавча енциклопедія: У 2-х т. / За ред. Ю. Коваліва. – Т. 1. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 608 с.; Т. 2. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 624 с.

Нариси з поетики: Теоретико-методологічні та історико-літературні виміри (маловідомі праці з українського літературознавства Михайла Роздольського, Святослава Гординського, Володимира Державина) / Упоряд., літ. ред. С. Хороб; Передмови С. Хороб, С. Луцак. – Івано-Франківськ: б.в., 2008. – 186 с.

Пахаренко В. Основи теорії літератури. Навчально-методичний посібник / В. Пахаренко. – К.: Генеза, 2009. – 296 с.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I ІСТОРІОГРАФІЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА. ЛІТЕРАТУРА ЯК ВИД МИСТЕЦТВА			
Тема 1. Вступ. Короткий огляд розвитку літературознавчої думки (5 год.)	Семінарське заняття	5	I
Тема 2. Сутність мистецтва (5 год.)		5	II
Тема 3. Література як вид мистецтва (5 год.)	Семінарське заняття	5	III
Тема 4. Функціонування літератури (5 год.)	Семінарське заняття	5	IV
Тема 5. Літературні ієрархії й репутації (5 год.)	Модульний контроль	5	V

Змістовий модуль II ПОЕТИКА. ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС			
Тема 6. Літературний твір (5 год.)	Семінарські заняття	5	VI
Тема 7. Літературні роди й жанри (5 год.)		5	VII
Тема 8. Закономірності розвитку літератури (5 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	VIII
Разом: 40 год.		Разом: 85 балів	

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

Навчальні досягнення студентів з дисципліни «Теорія літератури» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь і навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види і терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю і порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного контролю

№	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	8	8
2.	Відвідування семінарських занять	1	6	6
3.	Виконання завдання з самостійної роботи (домашнього завдання)	5	8	40
4.	Робота на семінарському занятті, в т.ч. доповідь, дискусія, виступ, повідомлення	10	6	60
5.	Модульна контрольна робота	25	2	50
Максимальна кількість балів 164				

Коефіцієнт: $164:100=1,64$

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- ❖ *методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- ❖ *методи письмового контролю:* модульне письмове тестування.
- ❖ *методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.2.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за сто-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Спосіб організації практичної та теоретичної діяльності студентів під час вивчення «Теорії літератури» зумовлений закономірностями й особливостями змісту навчального предмета. Відтак під час взаємодії викладачів і студентів буде використано такі методи навчання:

методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності за джерелом інформації

- ❖ *словесні*: лекція (традиційна, проблемна), семінари, пояснення, розповідь, бесіда;
- ❖ *наочні*: спостереження, ілюстрація;
- ❖ *творчі*: виконання творчих завдань (реалізація поставленого творчого завдання);

за логікою передачі і сприймання навчальної інформації

- ❖ індуктивні;
- ❖ дедуктивні;
- ❖ аналітичні;
- ❖ синтетичні;

за ступенем самостійності мислення

- ❖ репродуктивні;
- ❖ пошукові;
- ❖ дослідницькі;
- ❖ творчі;

за ступенем керування навчальною діяльністю

- ❖ під керівництвом викладача;
- ❖ самостійна робота студентів з науково-теоретичними джерелами;
- ❖ виконання творчих завдань;

методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності

- ❖ навчальні дискусії;
- ❖ створення ситуації пізнавальної новизни;
- ❖ створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

ІХ. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ❖ опорні конспекти лекцій;
- ❖ навчальні презентації;
- ❖ робоча навчальна програма;
- ❖ засоби підсумкового контролю (комплект завдань для модульних контрольних робіт).

Х. ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Теорія літератури як наука і навчальна дисципліна. Її специфіка і місце в системі гуманітарних дисциплін.
2. Предмет, завдання і структура теорії літератури. Її взаємодія з іншими науковими дисциплінами (філософією, історією, естетикою, лінгвістикою тощо).
3. Основні аспекти і принципи вивчення літературних феноменів.
4. Поетика і жанри теорії літератури.
5. Осмислення явищ мистецтва в античну епоху. Християнська екзегетика в добу Середньовіччя.
6. Естетика й літературознавство епохи Відродження. Проблеми поетики а працях теоретиків Бароко.
7. Герменевтика Нового часу. Естетика класицизму.
8. Теорія літератури в працях просвітників; преромантичні тенденції. Естетичні теорії в німецькій класичній філософії; романтизм.
9. Основні етапи розвитку давнього і класичного українського літературознавства.
10. Зародження і розвиток національного літературознавства (ХІ-ХVІІІ ст.).

11. Українське літературознавство перших десятиріч XIX ст.
12. Розвиток українського літературознавства середини XIX ст.
13. Загальні тенденції розвитку літературознавства XIX-XX ст. Аналіз шкіл: міфологічної, неоміфологічної, культурно-історичної, порівняльно-історичної.
14. Академічні літературознавчі школи XIX-XX ст. Аналіз шкіл: біографічних підходів, інтуїтивізму, психологічної школи, фрейдизму.
15. Марксистське літературознавство. Формальна школа. Структуралізм.
16. Новітні методології сучасного світового й українського літературознавства. Постмодернізм. Постструктуралізм.
17. Деконструктивізм як реакція на новітні філософські та філологічні доктрини.
18. Рецептивна естетика.
19. Феміністична критика. Гей-лесбійська критика.
20. Постколоніальна критика. Екокритика.
21. Поняття про мистецтво та його походження. Сутність мистецтва. Наукове визначення природи і специфіки мистецтва. Його співвіднесення з наукою і публіцистикою.
22. Мистецтво як форма суспільних свідомості та підсвідомого і засіб естетичного освоєння дійсності.
23. Естетичне як філософська категорія. Поняття естетизму. Мистецтво як створення естетичних цінностей.
24. Поняття про прекрасне, піднесене, діонісійське, апполонівське. Естетичні емоції.
25. Естетичні категорії в системі теоретико-літературних понять: героїчне, драматичне, романтичне, комічне.
26. Мистецтво як пізнавальна діяльність. Теорія наслідування в її розвитку. Теорія символізації.
27. Поняття про характерне і типове як предмет узагальнення і перетворення в літературі. Значення терміна «тема». Вічні теми. Культурно-історичний аспект тематики.
28. Мистецтво як самопізнання автора. Значення терміна «автор». Історичні долі авторства. Ідейно-смісловова суть мистецтва. Ненавмисне в мистецтві. Вираження творчої енергії автора. Натхнення.
29. Мистецтво і гра. Авторська суб'єктивність у творі. Автор як реальна особа. Концепція смерті автора.
30. Автор і його присутність у творі. Типи авторської емоційності: героїчне, ідилічне, романтика, сентиментальність, трагічне, сміх, комічне, іронія.
31. Призначення мистецтва. Мистецтво в світлі аксіології. Поняття катарсису і художності. Мистецтво в співвіднесеності з іншими формами культури. Концепція кризи мистецтва.
32. Література як вид мистецтва. Види мистецтва, принципи їх поділу в історичному розвитку. Зображальні й експресивні мистецтва.

33. Критерії художності твору. Атрибутивні критерії. Супутні критерії. Акцидентні критерії. Художній смак.
34. Образна природа художньої літератури. Художній образ. Класифікація образів. Образ і знак.
35. Національні архетипи, екзистенціали, коди. Художній домисел. Умовність і життєподібність. Нематеріальність (неречовинність) образів у літературі. Словесна пластика.
36. Мова як предмет зображення. Література й синтетичні мистецтва. Місце художньої словесності серед мистецтв.
37. Література й засоби масової комунікації.
38. Література і життя суспільства. Функції літератури.
39. Літературознавство і герменевтика. Герменевтика як мистецтво й теорія тлумачення текстів, вчення про розуміння смислу висловлювань. Розуміння, інтерпретація, смисл, діалогічність.
40. Нетрадиційна герменевтика. Читач і автор. Присутність читача у творі. Рецептвна естетика. Реальний читач.
41. Історико-функціональне вивчення літератури. Літературна критика. Читачьке середовище і його смаки.
42. Літературні ієрархії й репутації. Висока література. Класика як «літературний верх».
43. Масова література – «літературний низ». Белетристика як середина сфера літературної творчості.
44. Коливання літературних репутацій. Невідомі й забуті автори та твори. Елітарна й антиелітарна концепції мистецтва і літератури.
45. Твір. Цикл. Фрагмент.
46. Будова літературного твору, його форма й зміст.
47. Світ літературного твору як «інша реальність».
48. Персонаж і його ціннісна орієнтація. Персонаж і письменник. Свідомість і самосвідомість персонажа. Психологізм.
49. Людина, яка говорить: діалог і монолог.
50. Світ речей. Природа. Пейзаж. Час і простір.
51. Сюжет і його функції. Сюжет і конфлікт.
52. Текст як поняття філології. Текст як поняття семіотики й культурології. Текст у постмодерністських концепціях. Твір і текст.
53. Неавторська мова. Різні способи говоріння й чуже слово. Стилзація. Пародія. Література в літературі. Ремінісценція. Поняття інтертекстуальності.
54. Композиція. Повтори й варіації. Мотив. Деталізоване зображення. Умовчання.
55. Суб'єктивна організація; «точка зору». Зіставлення й протиставлення. Монтаж. Часова організація тексту. Змістовність композиції.
56. Принципи розгляду літературного твору. Опис та аналіз. Контекстуальне вивчення.

57. Літературознавчі інтерпретації. Політична інтерпретація літературного твору.
58. Аматорська й аудіальна інтерпретації літературного твору.
59. Генерика і генологія літератури. Роди літератури: поділ літератури на роди як теоретична проблема, різні точки зору на проблему походження літературних родів. Епос, драма, лірика, міжродові й позародові форми.
60. Проблема жанру в літературознавстві: поняття про жанр, принципи поділу на жанри, поняття «змістовна форма».
61. Епос і роман в історії теоретичної літературної думки.
62. Жанрові структури й канони; жанрові системи; канонізація жанрів; жанрові конфронтації та традиції; літературні жанри у співвіднесенні з позахудожньою реальністю.
63. Закономірності розвитку літератури. Генезис літературної творчості: значення терміна; значення культурної традиції для літератури.
64. Сутнісна специфіка літературного процесу: динаміка й стабільність світової літератури; стадіальність літературного розвитку.
65. Художні системи XIX-XX століть.
66. Художні системи: реалізм, модернізм і постмодернізм у культурно-художній ситуації XX ст.
67. Регіональна й національна специфіка літератури; міжнародні літературні зв'язки.
68. Основні поняття і терміни теорії літературного процесу.

ХІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

- Антологія** світової літературно-критичної думки XX ст. / За ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 1996. – 634 с.
- Білоус П.** Теорія літератури: навч. посіб. / П. Білоус. – К.: ВЦ «Академія», 2013. – 328 с.
- Галич О., Назарець В., Васильєв Є.** Теорія літератури: Підручник / О. Галич та ін. / За наук. ред. О. Галича. – 3-тє вид., стереотип. – К.: Либідь, 2006. – 488с.
- Іванишин В.** Нариси з теорії літератури: навч. посіб. / В. Іванишин / Упоряд. тексту П. Іванишин. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 256 с.
- Марко В.** Аналіз художнього твору: навч. посіб. / В. Марко. – К.: Академ-видав, 2013. – 280 с.

Додаткова література

- Андрусів С.** Модус національної ідентичності: Львівський текст 30-х років XX ст. / С. Андрусів – Тернопіль – Львів: ЛНУ, 2001. – 340 с.
- Барт Р.** Две критики / Р. Барт // Барт Р. Избранные работы: Семиотика. Поэтика. – М.: Прогресс, Универс, 1994. – С. 262-268.
- Бахтин М.** Эстетика словесного творчества. – М.: Искусство, 1986. – 445 с.

Бердяєв Н. Національність і людство / Н. Бердяєв // Сучасність. – 1993. – № 1. – С. 154-157.

Біла А. Український літературний авангард: пошуки, стильові напрямки: Монографія / А. Біла. – Донецьк: ДонНУ, 2004. – 445 с.

Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики / Л. Білецький / Упорядкув., передм., приміт. М. Ільницького. – К.: Либідь, 1998. – 408 с.

Віхи в історії античної естетики: Збірник. Серія: Пам'ятки естетичної думки / Пер. з давньогр. і лат. – К.: Мистецтво, 1988 – 286 с.

Вступ до літературознавства. Хрестоматія: Навчальний посібник / Упор. Н. Бернадська. – К.: Либідь, 1995. – 256 с.

В'язовський Г. Творче мислення письменника / Г. В'язовський. – К.: Дніпро, 1982. – 335 с.

Гейзінга Й. Homo Ludens / Й. Гейзінга. – К.: Основи, 1994. – 250 с.

Гром'як Р. Орієнтації. Розмисли. Дискурси. 1997-2007 / Р. Гром'як. – Тернопіль: Джура, 2007. – 367 с.

Державин В. Література і літературознавство: Вибрані теоретичні та літературно-критичні праці / В. Державин / Упоряд. С. Хороб. – Івано-Франківськ, 2005. – 491 с.

Енциклопедія постмодернізму / За ред. Ч.Е. Вінквіста, В.Е. Тейлора / Пер. з англ. – К.: Основи, 2003. – 504 с.

Євшан М. Критика. Літературознавство. Естетика / М. Євшан. – К.: Основи, 1998. – 658 с.

Зборовська Н. Психологія і літературознавство / Н. Зборовська. – К.: Академвидав, 2008. – 392 с.

Зубрицька М. Психологія та теорія архетипів / М. Зубрицька // Антологія світової літературно-критичної думки / За ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 1996. – С. 83-84.

Зубрицька М. Homo Legens: читання як соціокультурний феномен / М. Зубрицька. – Львів: Літопис, 2004. – 352 с.

Іванишин В. Непрочитаний Шевченко / В. Іванишин. – Дрогобич: ВФ «Відродження», 2001. – 32 с.

Іванишин В., Іванишин П. Пізнання літературного твору. Методичний посібник для студентів і вчителів / В. Іванишин, П. Іванишин. – Дрогобич: ВФ «Відродження», 2003. – 80 с.

Іванишин В. Тезаурус до курсу «Теорія літератури» / В. Іванишин. – 2-ге вид., виправл. – Дрогобич: ВФ «Відродження», 2007. – 112 с.

Ільницький М., Будний В. Порівняльне літературознавство: навч. посіб. / М. Ільницький, В. Будний. – К.: ВД «КМ Академія», 2008. – 430 с.

Історії літератури: Збірник статей / Упоряд. О. Галета, Є. Гулевич, З. Рибчинська. – К.: Смолоскип; Львів: Літопис, 2010. – 184 с.

Квіт С. Основи герменевтики: навч. посібник. – К.: ВД «КМ Академія», 2003. – 192 с.

Клочек Г. Енергія художнього слова / Г. Клочек. Збірник статей. – Кіровоград: РВВ КДПУ, 2007. – 448 с.

Клочек Г. Поетика і психологія / Г. Клочек. – К.: Т-во «Знання», 1990.- 48 с.

Клочек Г. У світлі вічних критеріїв. Про систему оцінки літературного твору / Г. Клочек. – К.: Дніпро, 1989. – 221 с.

Ковалів Ю. Літературна герменевтика: монографія. / Ю. Ковалів. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2008. – 240 с.

Левчук Л. Західноєвропейська естетика ХХ століття: Навчальний посібник / Л. Левчук. – К.: Либідь, 1997. – 224 с.

Лексикон загального та порівняльного літературознавства . – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – 634 с.

Література. Теорія. Методологія.: Пер. з польськ. С. Яковенка. – К.: ВД «КМ Академія», 2006. – 543 с.

Літературознавча енциклопедія: У 2-х т. / За ред. Ю. Коваліва. – Т. 1. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 608 с.; Т. 2. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 624 с.

Літературознавча компаративістика: Навчальний посібник / За ред. Р. Гром'яка. – Тернопіль: РВВ ТНПУ, 2002. – 343 с.

Маланюк Є. Нариси з історії нашої культури / Є. Маланюк. – К.: Обереги, 1992. – 64 с.

Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика / Д. Наливайко. – К.: ВД «КМ Академія», 2006. – 337 с.

Нариси з поетики: Теоретико-методологічні та історико-літературні виміри (маловідомі праці з українського літературознавства Михайла Роздольського, Святослава Гординського, Володимира Державина) / Упоряд., літ. ред. С. Хороб; Передмови С. Хороб, С. Луцак. – Івано-Франківськ: б.в., 2008. – 186 с.

Пахаренко В. Основи теорії літератури. Навчально-методичний посібник / В. Пахаренко. – К.: Генеза, 2009. – 296 с.

Потебня О. Естетика і поетика слова / О. Потебня. – К.: Мистецтво, 1985. – 302 с.

Сміт Е.Д. Національна ідентичність / Е.Д. Сміт. – К.: Основи, 1994. – 224 с.

Сторі Дж. Теорія культури та масова культура . Вступний курс / Пер. з англ. С. Савченка/ Дж. Сторі. – К.: Акта, 2005. – 360 с.

Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХІХ – початку ХХІ ст. . – К.: ВД «КМ Академія», 2008. – 531 с.

Ткаченко А. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства): підручник для гуманітаріїв / А. Ткаченко. – К.: Правда Ярославичів, 1997. – 448 с.

Тодоров Ц. Поняття літератури / Ц. Тодоров. – К.: ВД «КМ Академія», 2006. – 162 с.

Традиційні сюжети та образи / Упоряд. А. Волков. – Чернівці: Місто, 2004. – 442 с.

Ференц Н. Основи літературознавства: підручник. / Н. Ференц. – К.: Знання, 2011. – 431 с.

Франко І. Інтернаціоналізм та націоналізм у сучасних літературах / І. Франко // Франко І. Вибр. твори: У 3-х т. – Дрогобич: Коло, 2004. – Т. 3. — С. 105-115. . – К.: Наукова думка, 1981. – С. 33-44.

Франко І. Краса і секрети творчості: Статті, дослідження, листи / І. Франко. – К.: Наукова думка, 1980. – 500 с.

Франко І. Поза межами можливого / І. Франко // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – Т. 45. – К.: Наукова думка, 1986. – С. 276-285.

Фролова К. Цікаве літературознавство / К. Фролова. – К.: Освіта, 1991. – 192 с.

Яус Г.Р. Досвід естетичного сприйняття і літературна герменевтика / З нім. перекл. Р. Свято і П. Таращук / Г.Р. Яус. – К.: В-во Соломії Павличко «Основи», 2011. – 624 с.

Інформаційні ресурси

<http://philologos.narod.ru/> РОЕТИСА – електронна бібліотека матеріалів з теорії літератури.

<http://www.textologia.ru/literature/teoria-literatury/?q=411> TextoLogia – електронна бібліотека матеріалів з теорії літератури.

<http://www.philology.ru/> Філологічний портал PHILOLOGY компактно представляє в інтернеті різну інформацію, яка стосується філології як теоретичної та прикладної науки. Центральним розділом порталу є бібліотека філологічних текстів (монографій, статей, методичних посібників).

http://www.gumfak.ru/teoriya_liter.shtml GUMFAK – навчальні матеріали з теорії літератури в електронному вигляді.

<http://www.docme.ru/doc/49487/teoriya-literatury> DOCME – навчальні матеріали з теорії літератури в електронному вигляді.